

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z odwołania J. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Koszalinie
o wypłatę świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 grudnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 12 stycznia 2023 r., sygn. akt III AUa 122/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 lipca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Koszalinie przyznał J. K. emeryturę na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, wskazując, że osoby, które pobierają emeryturę wojskową, mają prawo do pobierania jednego świadczenia - wyższego lub wybranego.

Na skutek odwołania od ww. decyzji przez ubezpieczonego Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z 21 grudnia 2021 r. oddalił odwołanie (pkt I) nie obciążając odwołującego kosztami procesu należnymi organowi emerytalnemu (pkt II). Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony urodził się w dniu 20 czerwca 1950 r. Od 15 września 1969 r. do 30 kwietnia 1998 r. pełnił zawodową służbę wojskową. Od 1 maja 1999 r. pobierał emeryturę wojskową, przyznaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy

zawodowych oraz ich rodzin. Przy ustalaniu prawa do tego świadczenia uwzględniono wyłącznie okres pełnienia służby wojskowej. Do ustalenia wysokości podstawy wymiaru emerytury wojskowej przyjęto okres służby 28 lat, 7 miesięcy i 16 dni. Podstawa wymiaru wyniosła 75,32%. Wartość emerytury została ustawowo ograniczona do 75% podstawy wymiaru. Po uzyskaniu wojskowych uprawnień emerytalnych, w dniu 1 czerwca 1999 r. odwołujący podjął zatrudnienie na podstawie umowy o pracę w [...] Ośrodku Ruchu Drogowego w K.. Stosunek pracy został rozwiązany z dniem 31 maja 2021 r. W dniu 4 maja 2021 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Koszalinie zaskarżoną decyzją z dnia 1 lipca 2021 r. przyznał J. K. emeryturę w kwocie 2.630,01 zł miesięcznie od dnia 1 maja 2021 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek o to świadczenie. Wpłata tego świadczenia została zawieszona z uwagi na pobieranie wyższego wojskowego świadczenia emerytalnego. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie podlegało uwzględnieniu i przyjmując kierunek wykładni zaprezentowany w uchwale Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 uznając, że przewidziany w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyjątek od zasady pobierania jednego świadczenia, jest adresowany wyłącznie do żołnierzy, którzy po raz pierwszy zostali powołani do służby nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 1999 r. Pamiętać należy przy tym o jednej z naczelnych zasad prawa ubezpieczeń społecznych, nakazującej ścisłą wykładnię przepisów je formułujących, a zarazem stanowiącej zakaz wykładni rozszerzającej wszelkiego rodzaju wyjątków.

Wobec apelacji ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 21 grudnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 12 stycznia 2023 r. oddalił apelację. W ocenie Sądu Apelacyjnego rozpoznający sprawę Sąd Okręgowy nie naruszył zasad postępowania, jak i norm prawa materialnego w procesie subsumcji, orzeczenie jest trafne i brak jest podstaw do jego zmiany bądź uchylenia. Nieprawidłowe są jedynie twierdzenia o kontynuowaniu przez ubezpieczonego służby po 1 stycznia 1999 r. Niewątpliwie J. K. zakończył służbę wojskową 30 kwietnia 1998 r., co

potwierdziło Wojskowe Biuro Emerytalne jeszcze w postępowaniu przed organem rentowym. Sąd Apelacyjny wziął jednak pod uwagę, że to niezasadne stwierdzenie stanowi jedynie jednostkowe wtrącenie, które nie przełożyło się w żaden sposób na dalsze ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. Ten niezasadny fragment uzasadnienia został pominięty przez Sąd Apelacyjny a pozostałe, prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu sąd przyjął za własną, w pełni dzieląc wywody Sądu Okręgowego. W istocie spór sprowadzał się do ustalenia, czy zasadnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiesił wypłatę emerytury powszechnej z uwagi na uprawnienie do świadczenia z Wojskowego Biura Emerytalnego. Sąd II instancji zaakcentował, że z brzmienia art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika wprost, że reguluje on kwestię zbiegu "prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2" (czyli m.in. żołnierzy zawodowych). Jednocześnie Sąd II instancji przypomniał za Sądem Okręgowym, że jednoznaczne stanowisko w omawianej kwestii wyraził Sąd Najwyższy, który mając na uwadze liczne wnioski emerytów wojskowych oparte o ww. orzeczenie w sprawie I UK 426/17 i kontrowersje z tym związane, w składzie 7 sędziów podjął w dniu 15 grudnia 2021 r. uchwałę, w której stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z których tytułu jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Sąd Apelacyjny wskazał również, za Sądem Najwyższym, że o ile wyjątki od zasady niekumulacji świadczeń przewidziane w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w ustawie o emeryturach kapitałowych wykładane systemowo nie mogą być pomocne przy rozstrzyganiu przedstawionego zagadnienia prawnego, o tyle ich wykładnia funkcjonalna (celowościowa) potwierdza, że użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrot "z

wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)..." oznacza jego zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do żołnierzy wymienionych w tych przepisach. Upoważniony pozostaje pogląd, że celem ustawodawcy było pozbawienie żołnierzy możliwości zwiększania emerytur wojskowych przez uwzględnienie przebytych przez nich w ramach stażu powszechnego okresów składkowych i nieskładkowych, rekompensowane prawem do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych, oczywiście po spełnieniu przewidzianych w ustawach warunków ich nabycia. Sąd Apelacyjny zaakcentował również, że regułą wyrażoną w art. 95 ust. 1 jest, iż zbieg prawa do kilku świadczeń określonych w ustawie rodzi dla organu rentowego obowiązek wypłaty tylko jednego - wyższego - świadczenia. Zainteresowanemu przysługuje jednak wybór: jeżeli zażąda wypłaty niższego świadczenia, roszczenie będzie musiało zostać uwzględnione. Jeśli zainteresowany nie złoży żadnego oświadczenia w tej kwestii, organ rentowy kontynuuje wypłatę świadczenia wyższego. Ponadto również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z 11 grudnia 2018 r. Nr 39247/12 (LEX nr 2626955) i nr 41178/12 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie. Sąd II instancji zaznaczył, że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie proporcjonalnego dla wniesionego wkładu świadczenia. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych, z tym że zasada ta podlega istotnemu ograniczaniu wskutek wprowadzenia kolejnych zmian systemowych. Nie zmienia to faktu, że w obecnie obowiązującym stanie prawnym i jednoznacznym stanowisku orzecznictwa i doktryny nie ma podstaw do podjęcia wypłaty ubezpieczonemu emerytury zarówno wojskowej, jak i „cywilnej”.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 12 stycznia 2023 r. wniósł ubezpieczony, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając zaskarżonemu wyrokowi rażące naruszenia prawa materialnego, to jest:

- art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że przepisów tych nie stosuje się do ubezpieczonego, ponieważ został on powołany do zawodowej służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 r. w sytuacji, gdy przepis art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że zasada wypłaty jednego świadczenia nie obowiązuje w przypadku, gdy wojskowe świadczenie emerytalne zostało obliczone według zasad określonych w art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, a nie że zostało przyznane na podstawie art. 15a tej ustawy, czyli że ubezpieczony nie musiał spełniać kryterium podmiotowego określonego w tym przepisie w postaci powołania do służby wojskowej po dniu 1 stycznia 1999 r.;

- art. 32 Konstytucji RP i określonej w nim konstytucyjnej zasady równości przez jego niewłaściwe zastosowanie przez taką interpretację art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która pozwala wypłacać dwa świadczenia jedynie niektórym osobom w ramach jednej grupy emerytalnej, w tym przypadku jedynie niektórym emerytom wojskowym;

- art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, który wskazuje, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego, przez jego niewłaściwe zastosowanie przez taką interpretację art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która nakłada na obywatela obowiązek zabezpieczenia społecznego i ponoszenia składek na zabezpieczenie społeczne, chociaż w momencie wnoszenia składek nie jest możliwe, aby wnoszone składki miały jakikolwiek wpływ na świadczenia emerytalne wnoszącego składki.

Strona skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w całości i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w

Szczecinie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz o rozpoznanie sprawy na rozprawie i zasądzenia od organu na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za pierwszą i drugą instancję oraz kosztów postępowania kasacyjnego.

Organ rentowy nie wniósł odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozostaje uzasadniony.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Podstawowym celem instytucji przedsądu jest ustalenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (postanowienia Sądu Najwyższego z: 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05, LEX nr 1405380; 30 października 2012 r., I PK 150/12, LEX nr 1675336; 14 stycznia 2021 r., III PSK 2/21, LEX nr 3106014.). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia (dopuszczenia) jej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2022 r., I CSK 4390/22, Legalis nr 2878447). Dla spełnienia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

W przedmiotowej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na dwóch przesłankach tj.: występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie można jednak uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie tych przesłanek. Odnosząc się bowiem do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, to przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości (ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; 13 grudnia 2022 r., I USK 21/22, LEX nr 3556521; 28 czerwca 2023 r., I USK 160/22, LEX nr 3575124). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; 23 lutego 2023 r., III USK 163/22, LEX nr 3538161). Z kolei za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc

cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999; 29 kwietnia 2022 r., I CSK 364/22, Legalis nr 2834520). Oznacza to, że twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Odnosząc się w tym kontekście do wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprawa skarżącego nie jest jednostkowa, a jej waga (zbieg prawa do świadczeń) uzasadnia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy, szczególnie że na tle art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, oraz ich rodzin zapadają wzajemnie wykluczające się rozstrzygnięcia. Nie mniej jednak zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości zostały już rozstrzygnięte uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (OSNP 2022 nr 6, poz. 58), której treść jest znana stronie skarżącej i zgodnie z którą ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed

dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z których tytułu jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r.).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podnosi, że uchwałe siódmkowej Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 nie nadano mocy zasady prawnej, co upoważnia – w ocenie skarżącego - Sąd Najwyższy do przyjęcia przedmiotowej skargi kasacyjnej i wydania stosownego orzeczenia. Należy w tym miejscu wyjaśnić, że zgodnie z art. 87 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego, składu połączonych izb oraz składu całej izby, z chwilą ich podjęcia, uzyskują moc zasad prawnych. Natomiast skład 7 sędziów może postanowić o nadaniu uchwale mocy zasady prawnej. Oznacza to, że w przypadku uchwały składu 7 sędziów konieczne jest postanowienie o nadaniu uchwale mocy zasady prawnej. Co do przedmiotowej uchwały faktycznie postanowienia takiego nie wydano, tym samym uchwała ta nie ma mocy zasady prawnej. Stało się jednak tak dlatego, że uchwały Sądu Najwyższego zawierające wytyczne w zakresie wykładni prawa i praktyki sądowej nie mogą mieć mocy zasad prawnych (uchwała Pełnego Składu Sądu Najwyższego z 5 maja 1992 r., Kwartalnik Prawa 1992, nr 5, OSNCP 1993, nr 1-2, poz. 1; postanowienie Sądu Najwyższego z 21 października 2015 r., III CZP 64/15, Legalis nr 1350620). Należy również przypomnieć, że sądy powszechne formalnie nie są związane uchwałami Sądu Najwyższego, nawet tymi, mającymi moc zasady prawnej, z wyjątkiem spraw, których dotyczą. Nie oznacza to jednak, że sądy okręgowe czy apelacyjne rozpatrujące sprawy odwoławcze nie będą stosować się do zawartych w niej wskazań. Brak bowiem formalnej mocy wiążącej orzecznictwa Sądu Najwyższego, poza związaniem wynikającym z przepisów szczególnych nie oznacza, iż nie mają one realnego wpływu na orzecznictwo sądowe (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 maja 2019 r., V CZ 23/19, LEX nr 2657463).

Należy również podkreślić, że ustawodawca stworzył dwa odrębne systemy emerytalne tj. zaopatrzeniowy z budżetu państwa oraz powszechny oparty na systemie zdefiniowanej składki, w tym na kapitale początkowym, który skarżący częściowo (a właściwie całkowicie) skonsumował w emeryturze wojskowej. Przez wiele lat korzystał z emerytury mundurowej, którą uzyskał z „bezskładkowego” zaopatrzenia emerytalnego, a którą pobierał bez jakichkolwiek ograniczeń związanych z dalszym zatrudnieniem cywilnym. Zdaniem Sądu Najwyższego rezultat wykładni systemowej znajduje potwierdzenie także w wykładni funkcjonalnej art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej. Konstrukcja kolejno dokonywanych zmian ustawowych upoważnia do poglądu, że celem ustawodawcy było pozbawienie żołnierzy możliwości zwiększania emerytur wojskowych przez uwzględnienie przebytych przez nich w ramach stażu powszechnego okresów składkowych i nieskładkowych, rekompensowane prawem do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych, po spełnieniu przewidzianych w ustawach warunków ich nabycia.

Analizy ukształtowanego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zbiegu świadczeń nie zmienia również wykładnia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do wynikającego z tego przepisu prawa do zabezpieczenia społecznego ustawodawca dysponuje dużą swobodą samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym do wprowadzenia zasady wypłaty tylko jednego świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 2022 r., I USKP 7/22, Legalis nr 2888865). Nie wystąpiła zatem wewnętrzna sprzeczność przepisów lub niezgodność z wykładnią prokonstytucyjną. Te standardy wynikają m.in. również z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Jest to podejście spójne z orzecznictwem Trybunału Praw Człowieka (wyrok z 14 czerwca 2016 r. w sprawie Philippou przeciwko Cyprowi, skarga nr 71148/10; decyzja z 4 lipca 2017 r. w sprawie Mockiene przeciwko Litwie, skarga nr 75916/13), który wskazał, że zmniejszenie lub zaprzestanie wypłaty świadczenia emerytalnego może stanowić ingerencję w poszanowanie własności w rozumieniu art. 1 Preambuły nr 1, ale w jego świetle ingerencja taka jest dopuszczalna, jeżeli jest zgodna z prawem, realizuje założone cele mieszczące się w granicach interesu publicznego, z zachowaniem reguł proporcjonalności.

Kwestia braku możliwości uwzględnienia wszystkich okresów „cywilnych” w wysłudze „mundurowej” lub uwzględnienia ich w różnej wysokości w konkretnych przypadkach, nie może stanowić podstawy do pominięcia wykładni językowej (potwierdzonej pozostałymi rodzajami wykładni) art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w odniesieniu do bardzo uprzywilejowanych w aspekcie świadczeń zaopatrzeniowych (emerytalnych) funkcjonariuszy służb mundurowych, stąd brak uzasadnienia do twierdzenia o niewystępowaniu logicznych rozwiązań. Wskazane zróżnicowanie funkcjonariuszy służb mundurowych wynika bowiem nie tylko z kryterium daty przystąpienia do służby i posiadania pozasłużbowych okresów zatrudnienia przed przystąpieniem do służby, ale także z innego algorytmu obliczania okresów składkowych i nieskładkowych, konieczności posiadania innego okresu służby i zaliczania okresów składkowych po zakończeniu służby. Pozostałe rodzaje wykładni, a zwłaszcza wykładnia systemowa i funkcjonalna również potwierdzają wykładnię semantyczną.

W powołanej uchwale Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 Sąd Najwyższy szeroko wyjaśnił powody, dla których nie można zaakceptować stanowiska skarżącego, iż powinienem otrzymywać dwa świadczenia, a tym samym wyznaczył standard interpretacyjny, który obecnie nie pozwala akceptować wykładni prezentowanej w wyroku Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17, OSNP 2019 nr 9, poz. 114). W konkluzji Sąd Najwyższy w powiększonym składzie stanął na stanowisku, że budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot "z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)..." użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej, odpowiednio po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2012 r.

Wobec powyższego w przedmiotowej sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne ani też potrzeba wykładni przepisów budzących poważne

wątpliwości, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP–wkładka 2003 nr 13, poz. 5), zwłaszcza w kontekście powołanej uchwały Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21. Podsumowując, w uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił powody, dla których nie można zaakceptować stanowiska skarżącego (sprowadzającego się do otrzymywania dwóch świadczeń w zbiegu), a tym samym wyznaczył standard interpretacyjny, który obecnie nie pozwala akceptować wykładni prezentowanej w wyroku Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17, OSNP 2019 nr 9, poz. 114).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]